

Spółdzielnia Rolniczo-handlowa "Rolnik"

1. 1905-1915 Filia Rolnika w Lubaszu, dyrektor- ks. prob. Ludwik Rosenberg.

Brak w Połajewie Banku Ludowego, który finansowałby działalność Rolnika powodował, że mogła tu powstać tylko filia Rolnika w Lubaszu. Do rozwoju Spółdzielni przyczyniło się połączenie kolejowe i stacja kolejowa czynna od 1896 r. Tą drogą docierały do Połajewa nawozy sztuczne, węgiel, materiały budowlane itp. Rolnik przejął też od centrali w Lubaszu zaopatrywanie członków Kółka Rolniczego w Boruszynie.

Pierwszy prezes Kółka Rolniczego w Połajewie Jan Dymek wszedł w skład Rady Nadzorczej Rolnika w Lubaszu. Pierwszy magazyn Rolnika w Połajewie mieścił się na obecnej działce 1216/2. Obecnie stoi tam pawilon handlowy GS- SCH w Połajewie. Był to budynek drewniany 20x8 metrów, w którym magazynowano zboże i pasze. Wydzielone też było tu biuro Rolnika. Węgiel składowany był na placu obok magazynu. Był to teren po dawnym cmentarzu przykościelnym, który uległ likwidacji. Ziemia z tego wzgórza posłużyła dla budowy drogi do dworca kolejowego.

Spółdzielnia pracowała z zyskiem i prowadziła ku zadowoleniu rolników handel ziemniakami i artykułami do produkcji rolnej. W roku 1913 wymieniony jest Ciupalski B. jako zawiadowca Rolnika.

2. 1915-1930 Filia Rolnika w Rogoźnie.

25 lipca 1922 mistrz rzeźnicki Herman Hinz i jego żona Hulda z Wegnerów z Połajewa sprzedają za 3 000 000 marek polskich dwa domostwa: 0,062 ha i 0,087 ha Rolnikowi w Rogoźnie. Na nowo zakupionej posesji (ul. Dworcowa 1) pobudowano dla filii w Połajewie spichlerz zbożowy 16,60 m dł, 12 m szer. i 4,10 wys. Budowniczy Jan Cieśnik 19.10.1922 r. wystawił Rolnikowi rachunek na kwotę 5 757 315 marek polskich za zbudowanie w/w spichlerza dla filii w Połajewie.

1923 r. Rolnik w Połajewie rozbiera drewniany magazyn na dzierzawionym placu kościelnym i z tego materiału stawia stodołę magazyn na nawozy sztuczne o rozmiarach 16x5 m. W 1926 r. na sąsiedniej

posesji nabytej od Hinza Rolnik buduje drugi magazyn o rozmiarach 15,5x5,6 m.

W Radzie Nadzorczej Rolnika w Rogoźnie zasiadali:

1922-23 dr Marian Gładysz, dzierżawca domeny państwowej w Młynkowie

1924-29 Antoni Karliński, dzierżawca z Krosina

1926-28 Edmund Kruppik, dzierżawca domeny państwowej w Połajewie

Kierownikami filii Rolnika w Połajewie w latach 1915-29 byli: Michalski i Józef Wasilewski, a pracownikami Leon Brąberek i Edmund Smogur.

3.1930-1932 Filia Rolnika w Obornikach

23.04.1923 r. filie w Obornikach i w Połajewie odłączyły się od Rogoźna i utworzyły nową Spółdzielnię Rolnik w Obornikach z filią w Połajewie. Kierownikiem filii został Józef Wasilewski. On też znalazł się w zarządzie spółdzielni. Członkami Rady Nadzorczej w latach 1930-32 z filii Połajewo byli M. Krzemieniewski - dzierżawca prob. Jakubowo, A. Karliński-dzierżawca Krosina i Antoni Stasiak- ziemianin z Radomia.

Odłączenie się Obornik i Połajewa od Rolnika w Rogoźnie w okresie wielkiego kryzysu gospodarczego w 1930r. spowodowało upadek filii w Połajewie w 1932 r., a spółdzielni w Obornikach w 1933 r. i Rolnika w Rogoźnie w 1934 r.

6 czerwca 1932 r. Rolnik Spółdzielnia Rolniczo- Handlowa z.o.o. w Obornikach sprzedaje Józefowi Wasilewskiemu swoją posiadłość w Połajewie: obszar i budynki za 18 000 zł i inwentarz za 7 000 zł. W tym momencie Rolnik w Połajewie zakończył swoją działalność. Po II wojnie światowej kontynuatorem działalności Rolnika staje się Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Połajewie.

(oprac. Bogdan Garstecki)